

Försättsblad till skriftlig tentamen vid Linköpings Universitet

Datum för tentamen	2013-01-08
Sal	T1
Tid	14-18
Kurskod	TSBB31
Provkod	TEN1
Kursnamn/ Benämning	Medicinska Bilder
Institution	ISY
Antal uppgifter som ingår i tentamen	21
Antal sidor på tentamen (inkl. försättsblad)	11 dubbelsidiga sidor => 6 papper
Jour/Kursansvarig	Maria Magnusson, Maria.Magnusson@liu.se
Telefon under skrivtid	177786, 281336 073-804 38 67
Besöker salen ca kl.	14.50 och 16.50
Kursadministratör	Carina Lindström, Carina.E.Lindstrom@liu.se 284423
Tillåtna hjälpmedel	<ul style="list-style-type: none"> • Miniräknare • Blank OH-film • Medskickad formelsamling • Physics Handbook • Transformteori sammanfattning formler & lexikon (blå färg)

Anvisningar

Tentamen består av 6 delar om totalt 50p:

- Del 1: Grundläggande 2D signalbehandling (14p)
- Del 2: Röntgen och CT (9p)
- Del 3: Gamma-kamera, SPECT och PET (11p)
- Del 4: Mikroskopi, mm (3p)
- Del 5: Ultraljud (5p)
- Del 6: MRI (8p)

Notera att Del 1-6 har mycket gemensamt. Ibland kan en fråga passa in på flera ställen.

Tentamen innehåller frågor av olika typ:

- Kortare frågor som innebär att kunna beskriva begrepp, fenomen. Svaren skrivs direkt under frågan i tentamen.
- Längre fråga som innebär att kunna visa lite djupare förståelse, t ex redogörelser och räkneuppgifter. Svaren behöver ofta ges på lösa blad som bifogas tentamen.

Betygsgränser:

- 3:a 21-30p
- 4:a 31-40p
- 3:a 41-50p

DEL 1: Grundläggande 2D signalbehandling

Uppgift 1 (2p)

- Vad krävs av en signal för att den ska vara hermitisk i fourierdomänen?
- Vad krävs av en signal för att den ska vara jämn och reell i fourierdomänen?

Uppgift 2 (2p) Antag att du vill falta 256×256 -bilden $f(x, y)$ med 15×15 -filterkärnan $h(x, y)$ enligt

$$g_1(x, y) = f(x, y) * h(x, y).$$

Ett alternativ till detta är att använda 2D DFT enligt

$$g_2(x, y) = \text{IDFT}_2[\text{DFT}_2[f(x, y)] \cdot \text{DFT}_2[h(x, y)]].$$

Blir det någon skillnad på resultatbilderna $g_1(x, y)$ och $g_2(x, y)$? I mitten? Längs kanterna?

Uppgift 3 (3p) Bestäm den faltningsskärna som bildas om nedanstående faltningar och additioner utförs. Origo har markerats med en kraftigare ram.

$$\left(\begin{array}{c} \boxed{1} \\ \boxed{0} \\ \boxed{0} \\ \boxed{0} \\ \boxed{1} \end{array} * \begin{array}{c} \boxed{1} \\ \boxed{1} \\ \boxed{1} \end{array} + \boxed{1} \right) * \left(\boxed{1} \boxed{0} \boxed{0} \boxed{0} \boxed{1} * \boxed{1} \boxed{1} \boxed{1} + \boxed{1} \right)$$

Filtret ska användas för medelvärdesbildning (lågpassfiltrering). Det bör då skalas med en faktor - Vilken?

LÖS UPPGIFTEN PÅ SEPARAT BLAD

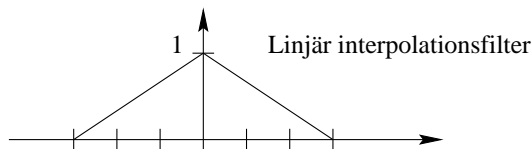
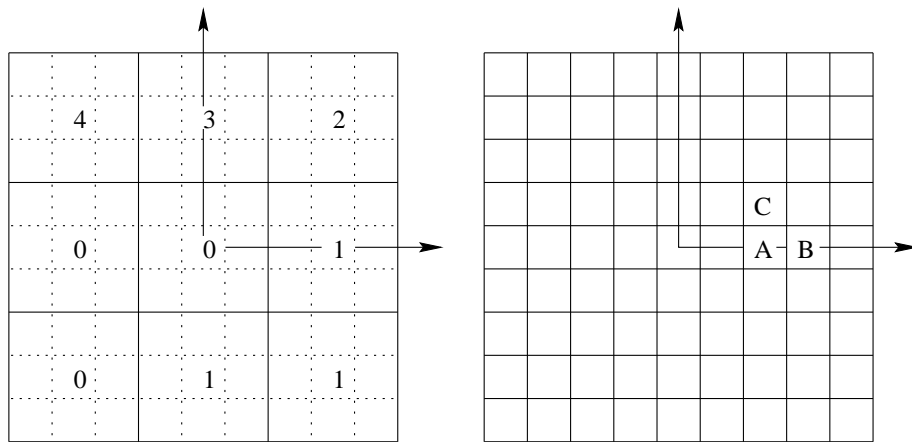
Uppgift 4 (4p) Se nedanstående filter $h_1(m, n) * h_2(m, n) = h(m, n)$, där fet stil (t ex **6**) noterar kärnans centrum.

$$\begin{array}{|c|} \hline 1 \\ \hline \mathbf{2} \\ \hline 1 \\ \hline \end{array} / 4 * \begin{array}{|c|c|c|c|c|} \hline 1 & 4 & \mathbf{6} & 4 & 1 \\ \hline \end{array} / 16 = \begin{array}{|c|c|c|c|c|} \hline 1 & 4 & 6 & 4 & 1 \\ \hline 2 & 8 & \mathbf{12} & 8 & 2 \\ \hline 1 & 4 & 6 & 4 & 1 \\ \hline \end{array} / 64$$

- Beräkna filtrets *kontinuerliga* Fouriertransform genom följande förfarande: Sätt en dirac-spik $\delta()$ på varje sampelpunkt. Sätt sampelavståndet till $T = 1$ och kalla den erhållna funktionen $h_{1T}(x, y) * h_{2T}(x, y) = h_T(x, y)$. Beräkna detta filters kontinuerliga Fouriertransform $H_T(u, v)$.
- Skissa $H_T(u, 0)$ i intervallet $-0.5 \leq u \leq 0.5$ och $H_T(0, v)$ i intervallet $-0.5 \leq v \leq 0.5$. Tala med ledning av skisserna om vilken typ av filter $H_T(u, v)$ är (lågpass, högpass, bandpass, bandspärr eller deriverande). Tala även om vad det är för skillnad på filtrets uppförande i u- och v-led.

LÖS UPPGIFTEN PÅ SEPARAT BLAD

Uppgift 5 (3p) Nedan till vänster visas en liten 3×3 -bild. Den ska interpoleras upp till 3 gånger så hög samplingstäthet, dvs 9×9 -bilden som visas till höger. Interpolationen ska ske med bilinjär interpolation, dvs 2D linjär interpolation. Beräkna värdet på pixlarna markerade med A, B och C.

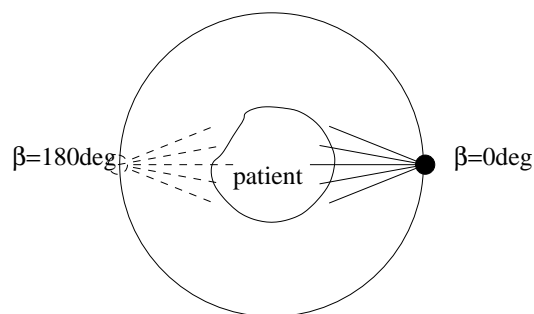
LÖS UPPGIFTEN PÅ SEPARAT BLAD

DEL 2: Röntgen och CT

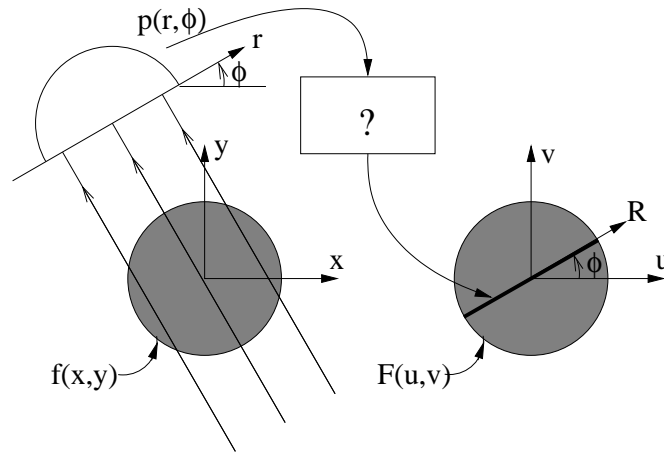
Uppgift 6 (2p) Om ramp-filtret utesluts från den filtrerade återprojektionsmetoden, blir den erhållna bilden lika med den önskade bilden faltat med en 2D-filter. Vilket? Beskriv det med en skiss och en formel.

Uppgift 7 (2p) Moderna medicinska CT-scannern producerar högkvalitativa 3D volymer. Det är då vanligt att använda en helix-formad bana för röntgenkällan. Beskriv hur en sådan källbana erhålles i termer av hur röntgenkällan, detektorn och patienten rör sig.

Uppgift 8 (2p) Figuren nedan illustrerar en fan-beam röntgenkälla för två värden på rotationsvinkeln β . I fallet parallella projektioner krävs minst ett projektionsintervall på $\beta \in [0^\circ, 180^\circ[$. Vad är det minimala projektionsintervallet i fan-beam fallet? Är det samma som för parallella projektioner, eller är det mindre eller större? Motivera ditt svar!

Uppgift 9 (3p) Figuren nedan illustrerar ett teorem. Beskriv detta teorem! Referera till figuren och dess beteckningar $f(x, y)$, $F(u, v)$ och $p(r, \theta)$, i din berättelse. Tala också om vad som görs i boxen med frågetecknet!

DEL 3: Gamma-kamera, SPECT och PET

Uppgift 10 (2p) På SPECT-laboration använde vi ett Butterworth-filter. Ekvationen för ett sådant filter är

$$BW(r) = \frac{1}{\sqrt{1 + (r/D_0)^{2n}}}, \quad r = \sqrt{u^2 + v^2 + w^2},$$

där D_0 är gränshfrekvensen (cut-off frequency).

- Hur behandlar detta Butterworth-filter höga och låga frekvenser (frekvenser tydligt under respektive över gränshfrekvensen)?
- Varför var det bra att filtrera SPECT-volymer med detta filter?

Uppgift 11 (3p) På SPECT-laboration segmenterade vi ut lungorna. Först tröskelsatte vi CT-volymer. Den tröskelsatta CT-volymer etiketterades och genom att välja rätt etikett erhöles en binär volym av bara lungorna (`ctvolbin`) med värde 1 i lung-voxlar och värde 0 i övriga voxlar. Den binära lungvolymen `ctvolbin` kunde sedan användas för att markera var lungorna befann sig i SPECT-volymer.

Vi gjorde dock en liten justering av `ctvolbin` med hjälp av nedanstående MATLAB-kod (där `convn` utför faltning):

```
se = zeros(3,3,3);
se1 = [1 1 1; 1 1 1; 1 1 1];
se2 = [0 1 0; 1 1 1; 0 1 0];
se(:,:,1) = se2;
se(:,:,2) = se1;
se(:,:,3) = se2;
ctvolbin = convn(ctvolbin, se, 'same') == 19;
```

Vad gör koden, vad blir det för effekt på de binära lungorna och varför var det bra att göra detta?

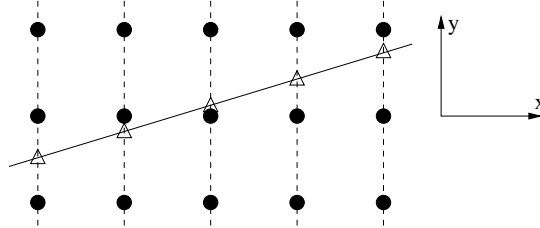
Uppgift 12 (1p) För SPECT gäller att iterativ rekonstruktion med ML-EM algoritmen (eller hellre OS-EM) ger bättre bildkvalitet än filtrerad återprojektion. Det gäller att

$$f_i^{k+1} = \frac{f_i^k}{\sum_{j=1}^m A_{ji}} \sum_{j=1}^m A_{ji} \frac{p_j}{\sum_{j=1}^m A_{ji} \cdot f_i^k},$$

där f_i är en pixel i bilden, A_{ji} är en stor $m \times n$ -matris, som bestämmer vilka pixlar f_i , som korresponderar mot ett visst uppmätt projektningsvärde p_j . $\sum_{j=1}^m A_{ji} \cdot f_i^k$ är alltså ett beräknat projektningsvärde.

Vad händer när det beräknade projektningsvärdet blir samma som det uppmätta?

Uppgift 13 (2p) Se föregående uppgift. Projektionsvärden måste alltså beräknas genom bilden om och om igen, vilket t ex kan göras med Joseph's metod. Se nedanstående figur och beskriv i anslutning till den Joseph's metod.

Tala också om vilken uppgift nedanstående värde har i samband med Joseph's metod.

$$\frac{\sqrt{(x_1 - x_2)^2 + (y_1 - y_2)^2 + (z_1 - z_2)^2}}{|x_1 - x_2|}$$

Uppgift 14 (1p) Inom nukleärmedicinen mäter vi radioaktivt sönderfall. Det radioaktiva sönderfallet är Poisson-distibuerat. Hur förhåller sig den uppmätta signalens väntevärde μ_N och standardavvikelse σ_N till varandra?

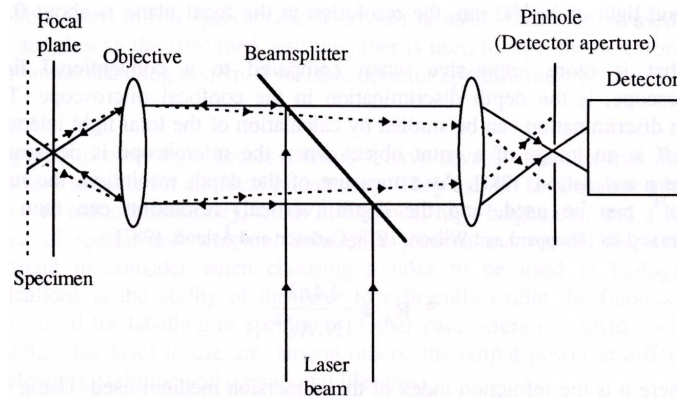
Uppgift 15 (2p) PET-rekonstruktion kan göras på enklaste vis med vanlig filtrerad återprojektion, men resultatet blir ofta inte så bra. En orsak är att man då ignorerar PET-fotonernas dämpning på deras väg genom kroppen. Om man kompenserar för denna attenuering blir resultatet bättre. Hur kan man praktiskt mäta denna attenuering? Ordet *keV* ska inkluderas i din beskrivning.

DEL 4: Mikroskopi, mm

Uppgift 16 (3p) Figuren visar en principskiss över ett konfokalt fluorescencemikroskop.

- Vilken är den viktigaste fördelen med ett konfokalt mikroskop?
- Vad gäller för levande celler och konfokal mikroskopi?
- Vilken funktion har “*Pinhole (Detector aperture)*” i figuren?

DEL 5: Ultraljud

Uppgift 17 (3p) Förklara en enkel metod för datakompression på en bandbegränsad signal

$$s_m(t) = \cos(\omega_0 t) s(t),$$

där $s(t) \geq 0$, bandbredden för $s(t) = 10\text{kHz}$ och $\omega_0 = 2\text{MHz}$.

- Vilken är den lägsta samplingsfrekvens som kan användas om man vill undvika vinkningsdistortion?
- Informationen i signalen $s_m(t)$ kan representeras med en en samplingsfrekvens på 20kHz. Förklara hur detta kan göras utgående från $s_m(t)$.

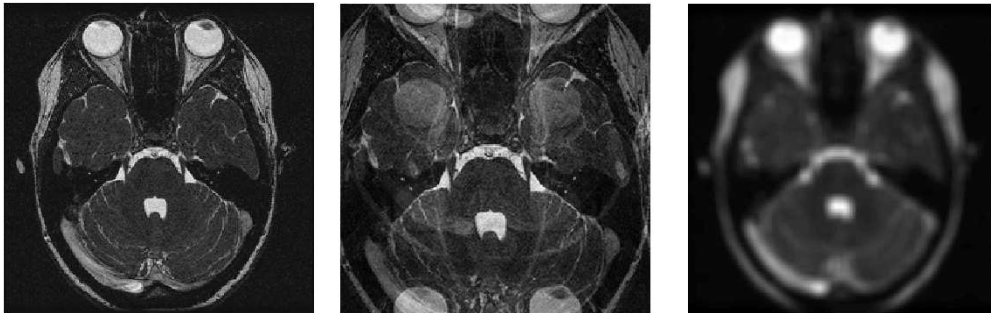
AID nummer: _____

Uppgift 18 (2p) Vid en ultraljudsmätning sänder vi ut ett pulståg med längden 5 perioder och frekvensen 2MHz. Ljudhastigheten i kroppen kan antas vara 1500m/s.

Vilken är det minsta avståndet mellan två bakom varandra liggande vävnadsövergångar som kan mätas? Kravet för mätbarhet är att de reflekterade pulsernas envelopp inte överlappar tidsmässigt.

DEL 6: MRI

Uppgift 19 (2p) Maria håller på att skapa några fina MR-bilder men hon har lite problem och behöver din hjälp. Hon försöker få fram bilden längst till vänster.

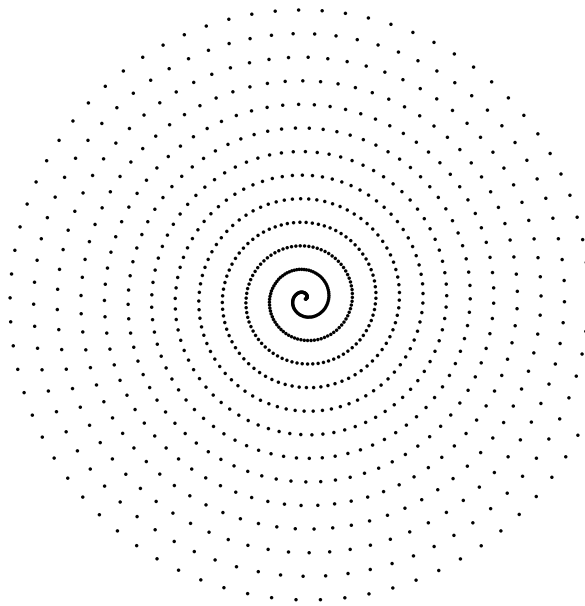

- Vad är det för fel på mittenbilden och hur ska samplingen ändras?
- Vad är det för fel med den högra bilden och hur ska Maria ändra samplingen?

Uppgift 20 (2p) Nedan finns två fundamentala steg inom MRI uppräknade. Beskriv för vart och ett av stegen vad som händer med väteatomernas spinnvektorer inuti objektet.

- Objektet placeras i ett stationärt magnetfält på 1.5 Tesla.
- En stark elektromagnetisk puls med frekvensen 63.9 MHz träffar objektet.

Uppgift 21 (4p) Ett sätt att vid i MR undersökning göra en extra snabb skanning av k-space är att använda spiralavsökning, se figur.

Koordinaterna i k-space som funktion av radie och vinkel beror av, t , och ges av:

$$\begin{aligned}k_\rho &= \alpha t \\k_\varphi &= \beta t\end{aligned}$$

Bevara följande 2 frågor.

- Ange hur x- och y-gradienterna (g_x, g_y), varierar som funktion av tiden t .
- Vi samplar 256 varv av spiralen och samplen tas var $10\text{:e } \mu\text{s}$ ($\Delta t = 10^{-5}$). Konstanten, α , är vald så att samplingstätheten i radiell led är tillräckligt tät för att inte orsaka vikning. Beräkna β så att avstånden mellan samplen i vinkelled och i radiell led är lika stora för samplen längst ut i k-space.

LÖS UPPGIFTEN PÅ SEPARAT BLAD